

LIETUVOS ISTORIJOŠ INSTITUTAS

ŠVENTĖS

šiuolaikinėje vilniečių šeimoje

RASA PAUKŠTYTĖ-ŠAKNIENĖ

JONAS MARDOSA

ŽILVYTIS ŠAKNYS

IRMA ŠIDIŠKIENĖ

LIETUVOS
ISTORIJOŠ
INSTITUTAS

VILNIUS
2016

TURINYS

ĮVADAS (RASA PAUKŠTYTĖ-ŠAKNIENĖ)	9
Tyrimų metodika ir šaltinių apžvalga	14
Trumpa literatūros apžvalga	20
Literatūra	22
Foreword (<i>summary</i>)	26
KŪČIOS IR KALĖDOS (RASA PAUKŠTYTĖ-ŠAKNIENĖ)	29
Kūčių vakarienė: šventės vieta ir dalyviai	35
Šventinė eglutė	37
Kūčių vakarienės valgiai	41
Kūčių vakarienė	48
<i>Stalo papuošimas</i>	49
<i>Kūčių vakarienės pradžia</i>	50
<i>Mirusiųjų prisiminimas</i>	52
<i>Ateities spėjimai</i>	53
Kalėdinės dovanos	54
<i>Dovanų įsigijimo laikas</i>	56
<i>Dovanojimo tradicijos</i>	57
<i>Dovanos</i>	58
Kalėdų pirmosios dienos šventiniai valgiai	60
Kalėdų antroji diena	62
Bažnyčios lankymas ir kitos šeimos tradicijos	63
Išvados	65
Literatūra	67
Christmas Eve and Christmas (<i>summary</i>)	70
NAUJIEJI METAI (ŽILVYTIS ŠAKNYS)	75
Šventės ištakos ir tyrimai Lietuvoje	78
Etninė ir konfesinė šventės specifika	82
Šventės dalyviai ir vieta	83
Šventinis stalas	87
Naujųjų metų spėjimai	91
Naujųjų metų tradicijos	93

Šventė ritualinių metų struktūroje	96
Išvados	98
Literatūra	99
The New Year (<i>summary</i>)	101
LIETUVOS VALSTYBĖS ATKŪRIMO IR NEPRIKLAUSOMYBĖS	
ATKŪRIMO ŠVENTĖS (JONAS MARDOSA)	105
Politinių švenčių šventimo mastas	107
Vasario 16-oji ir Kovo 11-oji vilniečių šeimose	109
Šventės iš pilietinio auklėjimo perspektyvos	114
Išvados	117
Literatūra	118
Holidays of the Restoration of Lithuanian State and the Restoration of Independent State (<i>summary</i>)	120
UŽGAVĖNĖS (ŽILVYTIS ŠAKNYS)	123
Šventės ištakos ir raiška	126
Šventės dalyviai ir vieta	129
Užgavėnių patiekalai	131
Užgavėnių tradicijos	134
Užgavėnių spėjimai	136
Išvados	138
Literatūra	139
Shrove (<i>summary</i>)	142
VELYKŲ ŠVENTĖS (JONAS MARDOSA)	145
Didžioji savaitė ir Velykos	149
Velykinio maisto ruošimas	158
Velykinio maisto šventinimas	168
Velykinio stalo puošimas	172
Kiti velykiniai papročiai	175
Išvados	180
Literatūra	182
Easter festivals (<i>summary</i>)	185
MOTERS DIENA (IRMA ŠIDIŠKIENĖ)	189
Oficialioji šventė: kilmė ir raida sovietmečiu	193

Šventė-dilema posovietmečio Lietuvoje	196
Neformalioji Moters diena:	
vertinimai medijoje ir šventimas vilniečių šeimose	202
Dovanos, vaisės ir kiti šventę simbolizuojantys atributai	209
Išvados	214
Literatūra	215
Woman's Day (<i>summary</i>)	218
MOTINOS DIENA (IRMA ŠIDIŠKIENĖ)	223
Šventės atsiradimas ir tradiconalizavimas	225
Motinos diena šiandienos vilniečių šeimose	234
Sveikinimas, vaisės ir kiti šventės atributai	235
Išvados	239
Literatūra	241
Mother's Day (<i>summary</i>)	244
TĖVO DIENA (IRMA ŠIDIŠKIENĖ)	247
Šventės įvedimas ir tradiconalizavimas	248
Tėvo diena vilniečių šeimose	251
Sveikinimas, vaisės ir kiti šventės atributai	253
Išvados	256
Literatūra	257
Father's Day (<i>summary</i>)	260
JONINĖS (RASA PAUKŠTYTĖ-ŠAKNIENĖ)	263
Šventės ištakos	266
Šventės dalyviai ir vieta	270
Vardinės	273
Šventiniai valgiai	274
Joninių tikėjimai	276
Joninių šventės tradicijos	281
Išvados	282
Literatūra	283
St. John's Day (<i>summary</i>)	286
ŽOLINĖ (JONAS MARDOSA)	291
Krikščioniškas ir pasaulietinis šventės turinys	294

Išvados	305
Literatūra	306
The Assumption (<i>summary</i>)	309
MIRUSIŲJŲ ATMINIMO DIENOS (ŽILVYTIS ŠAKNYS)	313
Mirusiųjų atminimo dienų įvairovė	315
Vilniečių mirusiųjų paminėjimo švenčių geografija ir laikas	318
Mirusiųjų pagerbimo tradicijos	323
Šventinė vakarienė	325
Mirusiųjų paminėjimo dienų tikėjimai	328
Šventės ritualinių metų struktūroje	330
Išvados	331
Literatūra	332
The Days of Commemoration of the Dead (<i>summary</i>)	334
 ILIUSTRACIJOS	 337
VIETOVARDŽIŲ RODYKLĖ	367